

I. ŠEŠPLAUKIS

KAIP BOLŠEVIKAI OKUPAVO KAUNO AERODROMĄ

Kaip žinome, 1939 m. rugpjūčio mėn. 23 d. Sovietų Sąjunga su nacių Vokietija susitarė dėl Pabaltijo teritorijos pasidalinimo, ir po kai kurių kompromisų vokiečiai atsisakė pretenzijų į Lietuvos teritoriją, gaudami iš rusų keleta milijonų pinigais ir kitais produktais. Toji sutartis Sov. Sąjungai davė laisvas rankas į Lietuvos teritoriją ir jos nepriklausomybę. Ši sutartis padrąsino vokiečių vyriausybę imtis radikalių žygių prieš Lenkiją dėl Dancigo koridoriaus užėmimo. To pasekoje 1939 m. rugsėjo 1 d. prasidėjo vokiečių - lenkų karas, kuris Anglijai ir Prancūzijai sutartimi įsipareigojus, išsiliepsnojo į globalinį pasaulinį karą. Rusų užmačios paglemžti Lietuvą buvo iš anksto suplanuotos apgaulės būdu, prisidengiant išileidimu į mūsų teritoriją jų kariuomenės įgulų, kurios buvo reikalingos neva tai dėl mūsų ir jų saugumo, čia pat pašonėj vykstant vokiečių - lenkų karui.

Mūsų vyriausybė po ilgo priešinimosi sutiko ir išleido rusų įgulas į Lietuvos teritoriją sutartimi, pagal kurią sovietų vyriausybė iškilmingai pasižadėjo nesikišti į mūsų vidaus tvarką ir gerbti mūsų nepriklausomybę.

Tačiau, praėjus vos keliems mėnesiams nuo jų kariuomenės įgulų į mūsų teritoriją išileidimo, bolševikai padarė mūsų vyriausybei nepamatuotą apkaltinimą, neva tai dėl mūsų žiaurios laikysenos jų įgulų atžvilgiu. To pasekoj jie pareikalavo išleisti dar daugiau jų kariuomenės

dalinių. Mūsų delegacijai derybose Kremliuje nerodant palankumo išsileisti daugiau kariuomenės, Sovietų Sąjungos vyriausybė davė ultimatumą, pabrėždama, kad jų kariuomenė peržengs Lietuvos teritorijos sieną jų esamų įgulų Lietuvoje padidinimui.

1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjungos kariuomenė didelėmis motorizuotomis jėgomis ir karo aviacijos eskadronais įsiveržė į mūsų teritoriją ne čia esamų jų įgulų sustiprinimui, bet su tikslu paglemžti Lietuvą ir ją įsijungti į savo imperiją, kaip kad buvo susitarta su nacių Vokietija.

Mūsų vyriausybė, gavusi ultimatumą, ryžtingo pasipriešinimo atmesti rusų bolševikų reikalavimus neparodė. Paskutiniame ministrų posėdyje, daugumos buvo priimtas sprendimas sutikti su rusų - bolševikų ultimatumu, motyvuojant, kad dėl susidėjusių aplinkybių (rusų įgulos Lietuvoje jau buvo įvairiose vietose) suorganizuoti pasipriešinimą ginklais yra per vėlu, ir tas būtų pragaištinga kraštui. Dar kyšojo mintis pasitikėti tais pasižadėjimais ir Kremliuje sudaryta sutartimi nesikišti į mūsų vidaus reikalus. Nacių - bolševikų padaryta slapta sutartis dėl Lietuvos likimo mums tada dar nebuvo žinoma. Be to, dėl mūsų vyriausybės neapsižiūrėjimo, tuo nerimo laiku kariuomenės vadu buvo gen. ltn. Vitkauskas, tikras bolševikų agentas, komunistų partijos narys.

Tokią nelemtą padėtį apsunkino dar ir ta aplinkybė, kad Pabaltijo valstybės (Lietuva, Latvija ir Estija) neturėjo tarpusavio sutarties veikti bendrai prieš priešą - bolševikų smurtą.

Tas faktas taip pat daug nulėmė pasyviai sutikti artėjančius įvykius.

Mūsų šauni kariuomenė, kurios pajėgos buvo aukštame kovos paruošime, giliame patriotiškame nusiteikime ir gerai apginkluota, galėjo, labai smarkiai pasipriešinti įsibrovėliams, kad ir su didele auka, einant mūsų prasmingu gilios tėvynės meilės šūkiu: "tas nevertas laisvės, kas negina jos..."

Iš pirmo žvilgsnio, mūsų vyriausybės nutarimas nesipriešinti rusų agresijai atrodo nusikaltimu. Tačiau prieš rusų smurtą ginklo nepakėlė ir kitos dvi Pabaltijo valstybės -Latvija ir Estija. Taip pat Belgija, Norvegija ir Danija, senos valstybės su giliomis tautinėmis tradicijomis ir gerai išmiklintomis kariuomenėmis, kapituliavo prieš vokiečių smurtą be pasipriešinimo. Žinoma, tie pavyzdžiai nėra ir negali būti kriterijumi, kaip ginti tautos laisvę, nežiūrint susidėjusių, kad ir sunkiausių aplinkybių.

Pirmaisiais mūsų karo aviacijos pionieriais buvo L.Peseckas, H.Bezumavičius, J.Kumpis, J.Pranckevičius, V.Jablonskis, A.Stašaitis, S.Darius, V.Švitris, P.Hiksa, ir kiti, kurie padėjo pamatus tolimesniam aviacijos vystymuisi. Ypač pažymėtinas Lietuvos karo aviacijos augimo laikotarpis, vadovaujant gen. inž. A. Gustaičiui, kuris garsiais savo konstrukcijos „ANBO" karo lėktuvais apginklavo mūsų eskadriles. Kaip karo aviacijos viršininkas, puikus administratorius ir kartu gilus karo aviacijos panaudojimo krašto gynybai žinovas, jis labai aukštai pakėlė jos kovingumo potencialą. Vyravo įsitikinimas, kad mūsų karo aviacija bet kuriuo laiku gali stoti į kovą su priešu. Tačiau tos kovingos viltys

sunyko, kai rusų ultimatumą mūsų vyriausybė priėmė. Su didele širdgėla mūsų karo lakūnai stebėjosi vyriausybės neryžtingumu ir tarėsi, ar nėra kokios nors galimybės rusams pasipriešinti. Be abejo, vien karo aviacijos daliniai pasipriešinimo sudaryti negalėjo, ir tik nekantriai laukė mūsų vyriausybės nurodymų. Karščiausia žinia buvo, kai mūsų naujasis kariuomenės vadas gen. ltn. Vitkauskas išleido kariuomenei įsakymą pabrėždamas, kad atvykstančius bolševikų kariuomenės dalinius reikia sutikti labai draugiškai, laikantis didžiausios drausmės ir nepadarant bet kokio išsišokimo.

Ir štai, Sov. Sąjungos kariuomenės dalys 1940 m. birželio 15 d. įsibrovė į mūsų valstybės teritoriją. Tai buvo sekmadienis. Aš tuo metu laikinai ėjau Kauno karo aerodromo komendanto pareigas. Anksti rytą apie 7 val. man paskambino karo aviacijos viršininkas gen. A. Gustaitis, sakydamas, kad yra gavęs iš mūsų vyriausiojo štabo žinią, jog rusų karo aviacijos daliniai šiandien atskris ir nutūps mūsų aerodrome. Įsakė tuojau nuvykti į aerodromą ir patirti kas ten darosi. Paskubomis nuvykęs, radau aerodromo pietų pakraštyje grupę rusų karių su patiesta tūpimo krypties balta marška. Virš aerodromo jau skraidė rusų naikintuvai. Priėjus prie rusų karių grupės, iš jos išsiskyrė generolo laipsnio karys ir artėjo į mane. Aš jam pasisakiau, kad esu pulk. ltn. Šešplaukis, šio aerodromo komendantas, ir kad mūsų karo aviacijos viršininkas norėtų žinoti, kokia proga ir kuriam laikui jie naudosis aerodromu. Tada tas rusų karys atsakė, kad jis esąs gen. Lebedev, Sovietų Sąjungos atvykstančios

armijos karo aviacijos dalinių vadas, ir šiandien jis negalįs pasakyti, kiek ilgai jie aerodromu naudosis. O dėl priežasties kodėl jie atvyko, jis pasakė, jog mes turėjome būti painformuoti, kad tai vykdoma pagal mūsų kraštų draugišką susitarimą. Tada aš gen. Lebedevui pareiškiau, kad mūsų karo aviacijos viršininkas gen. Gustaitis norėtų aerodromo naudojimosi reikalu su juo kalbėtis ir paklausiau, ar šiandien jiems yra reikalinga bet kokia parama iš mūsų pusės. Rusas trumpai atsakė, kad jiems pagalba nereikalinga, o kalbėtis su gen. Gustaičiu jis nematęs reikalo, tuo duodamas suprasti, kad pasikalbėjimas yra baigtas.

Grižęs iš aerodromo pranešiau gen. Gustaičiui apie padėtį ir pasikalbėjimą. Kadangi mūsų karo eskadrilės ir aviacijos mokomoji grupė kasdien vykdė užsiėmimus, pratimus, tai iškilo klausimas, ar galės mūsų daliniai pirmadienį, birželio 16 d., vykdyti užsiėmimus. Gen. Gustaitis mane įpareigojo būti ryšių karininku su rusų aviacijos daliniais ir įsakė kaip galima greičiau susirišti su rusu karo aviacijos štabu ir prašyti pasimatymo - pasitarimo su jų karo aviacijos vadovybe.

Rusų karo aviacijos dalinių divizijos štabas buvo įsikūręs mūsų buv. Susisiekimo Ministerijos rūmuose. Nuvykus į jų štabą buvo labai sunku įeiti, kol išsiaiškino kas, ko nori, ar turi asmens įgal. dokumentus, ir t.t.

Štabe susipažinau su jų divizijos vadu plk. Ščiukin, jo štabo viršininku plk. ltn. Gluchov ir žydų tautybės divizijos komisaru, kurio pavardės neatsimenu. Gen. Lebedevo nebuvo. Tie visi trys mane priėmė, pirmiausia įdomaudamiesi, kokios yra

mūsų žmonių nuotaikos dėl jų atvykimo, ir ar mes esame labai patenkinti dabar, jausdamiesi saugūs nuo bet kokių užpuolimų. Žinoma, aš į jų klausimus tegalėjau atsakyti tik tiek, kad dabartinė situacija yra mums savotiška ir neaiški, ir todėl mūsų karo aviacijos viršininkas gen. Gustaitis norėtų su jais pasimatyti ir pasitarti mūsų aerodromo naudojimosi reikalu ir kitais klausimais. Rusai sutiko rytojaus dieną, t.y. birželio 16, 10 val. ryto būti aerodrome ir susitikti su gen. Gustaičiu.

Pranešus apie susitikimą, gen. Gustaitis pakvietė mane kartu su juo sutartu laiku vykti į aerodromą. Privažiavus prie mūsų aerodromo vartų, radome rusų pastatytą sargybą. Sargybinis mus sulaikė ir, kaip pas juos įprasta, prašė parodyti leidimą, kuris liudytų, jog galime įeiti, į aerodromą. Aš išlipęs iš automašinos aiškinau sargybiniui, kad čia vyksta mūsų karo aviacijos viršininkas, ir kad jam tokio leidimo nereikia, be to, yra sutarta pasimatymas su jų viršininkais. Tačiau sargybinis įleisti nesutiko ir iškvietė sargybos viršininką, o pastarasis taip pat nesiėmė atsakomybės ir vyko kur tai atsiklausti. Po gero pusvalandžio laukimo įvažiuoti buvo leista.

Aerodromo pakraščiuose jau radome nutūpusius ir išrikiuotus rusų kovos lėktuvus. Naikintuvų galėjo būti apie 30, lengvų bombnešių - apie 50. Prie mūsų lėktuvų angarų radome pastatytus rusų sargybinius, kurie į angarus nieko neįleido. Mūsų sargybiniai taip pat stovėjo savo vietose, nes aerodromo sargybą viršininkui buvo duotas mūsų karo aviacijos viršininko įsakymas, nežiūrint bent kokių aplinkybių pasilikti vietoje su

sargybomis, tačiau vengti konflikto su rusais. Rusai mūsų sargybinių nekliudė. Ir ta diena mūsų sargyboms buvo paskutinė, nes rusai pareiškė, kad aerodromo apsauga ir jame esančius angarus su lėktuvais jie perima savo žinion. Tokia išvada natūraliai išplaukianti iš dabartinės padėties, nes didelis jų lėktuvų skaičius nekuriam laikui naudosis mūsų aerodromu.

Tie visi įvykiai, liečia mūsų aviaciją, būdavo pranešami mūsų vyriausiam štabui, lyg norint gauti užtarime prieš rusų savivaliavimą. Bet kiek galima buvo patirti, jau tada štabe viešpatavo gen. Vitkauskas, be jokių prieštaravimų patenkindamas visus rusų reikalavimus. Tokia gen. Vitkausko laikysena rodė, kad jis žino ką daro, kad tai yra ne rusų įgulų papildymas, bet Lietuvos okupacija.

Gen. Gustaičiui aerodrome belaukiant rusų viršininkų- kaip buvo sutarta, netrukus atvyko rusų karo aviacijos dalinių divizijos vadas plk. Ščiukin, su savo štabo viršininku plk. ltn Gluchov, Pasisveikinę rusai pradėjo pašnekesį apie aerodromo naudojimą ir apie patalpų - angarų klausimą. Rusai labai užmaskuotai rodė, kad čia reikalas einas pagal susitarimą su mūsų ir jų vyriausybėmis, ir kad jie laikinai norėtų, kad mūsų kovos eskadrilės nevykdytų jokių skraidymų ir pasiliktų angaruose, kuriuos prižiūrės jų sargybos. Mūsų angarais jie nenori naudotis, o tik nori, kad mes paliuosuotumėm jiems mūsų fotolaboratorijos patalpas ir perleistumėm jose esamas foto priemones, už ką jie atsilygins. Už rusų reiškiamo neva tai pageidavimo kyšojo aiški mintis, kad tai yra neginčijami klausimai, ir kad dabartinė padėtis reikalauja jų užgaidas

patenkinti. Tada gen. Gustaitis teiravosi, kiek ilgai jiems bus reikalingas aerodromas, nurodydamas, kad mūsų eskadrilės yra trukdomos, o ypač mokomoji lakūnų grupė turėtų tęsti baigiamą skraidymo apmokymą. Į tą klausimą rusai atsakė, kad tuo tarpu kovos eskadrilėms jie nenumato greitos galimybės skraidyti, bet mokomos grupės mokiniams atsiras proga už poros savaičių.

Praslinko dvi ir trys savaitės, o mūsų aerodromas kasdien buvo perpildytas tai išskrendančiais, tai atskrendančiais rusų lėktuvais, kurie, kaip galima buvo spręsti, skraidė tikslu slopinti Lietuvos gyventojų nuotaikas, ir dideliais lėktuvų skaičiais demonstravosi mūsų padangėse. Kas dėjosi Šiaulių ir Panevėžio karo aerodromuose, kuriuose stovėjo mūsų kovos eskadrilės, neliesiu. Žinau, kad ir tenai eskadrilių veiksmi buvo suspenduoti ir lėktuvų angariai uždaryti.

Apie Kauno karo aviacijos lėktuvų pajudėjimą iš angarą negalėjo būti jokios kalbos. Veidmaininga rusų politika, nesilaikydama sutarčių ir pasižadėjimų, bylojo, jog jie šeimininkai mūsų aerodrome, visame mūsų krašte.

Pridengdami savo klastingas užmačias. viena diena plk. Ščiukin ir plk. Gluchov atsilankė į mūsų aviacijos štabą pas gen. Gustaitį pasiteirauti, kiek mes iš turimų aviatorių rezervo galėtumėm suorganizuoti papildomų kovos eskadrilių. Gen. Gustaitis rusų viršininkų pasiteiravimą dėl eskadrilių- padidinimo priėmė su abejone. Bet jiems pasakė, kad lakūnų pakaktų trims-keturioms eskadrilėms, tik jiems trūktų lėktuvų. Abu rusų viršininkai, neva tai rodydami susidomėjimą gen. Gustaičio pareiškimu, pažadėjo daryti žygių, kad

lėktuvų klausimas Sov. Sąjungos vyriausybės būtų teigiamai išspręstas.

Netrukus per mūsų kariuomenės štabą gen. Gustaitis gavo įsakymą ir įgaliojimus vykti į Maskvą tartis dėl užpirkimo mūsų aviacijai rusų gamybos (rodos 50) lėktuvų-naikintuvų.

Gen. Gustaitis, išbuvęs apie savaitę laiko Maskvoj, grįžo ir sukviestiems karo lakūnams aviacijos ramovės salėje papasakojo apie pasimatymą su rusų karo aviacijos viršininkais ir lėktuvų gamybos įmonių vedėjais bei inžinieriais, apie jų labai gražų priėmimą, puikias vaišes su kaviaru, keltus tostus už draugingų santykių užmezgimą. Dėl lėktuvų įsigijimo gen. Gustaitis pažymėjo, kad šiandien rusai savo tipo lėktuvų niekam neparduoda, o pasenę jų lėktuvai mums netinka, be to rusai stato aukštas kainas. Labai atsargiai gen. Gustaitis kalbėjo apie tai, kaip jis buvęs aprūpintas bolševikų propagandine literatūra, kurios parsivežęs didelį punda. Ir šis rusų suplanuotas žygis buvęs grynai propagandinis.

Prieš Kauno aerodromo užėmimą, viena mūsų naikintojų eskadrilė buvo išvykusi į Palangos aerodromą kur atlikinėjo šaudymo pratimus į oro taikinius. Eskadrilės vadu buvo karo lakūnas maj. J. Mikėnas. Rusams atvykus į Palangos aerodromą, eskadrilės užsiėmimai buvo sustabdyti.

Vieną dieną gen. Gustaitis gavo iš mūsų kariuomenės vyriausiojo štabo pranešimą, kad rusų pareiškimu Palangoj mūsų eskadrilė apsiginklavo, užtaisydama kulkosvaidžius šovinių juostomis, pasiruošdama kovos veiksmams. Toks eskadrilės jiems nelauktas ir nesuprantamas elgesys kelias

nerimą ir įtarimą. Todėl rusų aviacijos štabas reikalauja tą reikalą iširti vietoj, ir siūlo su jų štabo atstovu plk. Ščiotkin ir mūsų paskirtu atstovu vykti į Palangą patikrinti ten esamos eskadrilės tariamus nusikaltimo veiksmus. Tuo atstovu aviacijos viršininkas paskyrė mane. Ilga kelionė iš Kauno iki Palangos prabėgo gana greit, nes labai šnekus plk. Ščiotkin iškalbingai piešė Sovietų Sąjungos ūkio ir pramonės klestėjimą, gyventojų gerbūvio pakėlimą, nenugalimos raudonosios armijos galybę, daug kartu pabrėždamas, kad tai yra genialaus vado draugo Stalino nuopelnas.

Atvykę į Palangos aerodromą pakvietėme eskadrilės vadą maj. J. Mikėną ir ten stovėjusios rusų kariuomenės dalinio (turbūt kuopos sąstata) vadą į atskirą pasitarimą - apklausinėjimą. Abu iškviestieji pareiškė, kad jokio nesusipratimo tarp mūsų ir rusų karių nėra ir nebuvo, kad jokio lėktuvų apsiginklavimo nebuvo imtasi, lėktuvai ir dabar esą be ginklų ir šovinių. Tai patvirtino ir rusų dalinio vadas, kurio dalinys ten yra mūsų eskadrilės sargu. Abu apklausinėjamieji dar siūlė vykti į angarą ir asmeniškai įsitikrinti. Plk. Ščiotkin buvo įtikintas, ir abu priėjome išvados, kad tie rusų užmetimai dėl eskadrilės ginklavimosi yra nepamatuoti, gryna provokacija. Nutarėme grįžę savo štabams pranešti, jog Palangos aerodrome tarp rusų ir lietuvių įgulų karių santykiai yra geri, jokių nedraugingų veiksmų niekas neruošia, eskadrilės ginklai - šoviniai yra laikomi sandėlyje, sargybos apsaugoj.

Gen. Gustaitis, išklauses mano pranešimo, padarė išvadą, kad rusai kur tik išmanydami vėl

provokuoja, kad mes neva tai darome nusikaltimus prieš gerų santykių palaikymą ir net ruošiamės sukilimui prieš jų įgulas. Iš rusų elgesio gen. Gustaičiui kilo įtarimas, ar tik rusai nesiruošia labai artimoj ateityj palaidoti mūsų nepriklausomybę.

Jo nujautimas buvo tikras. Nepraėjo nei savaitė laiko po Palangos provokacijos, kai gen. Gustaitis vėl gavo iš mūsų kariuomenės vyr. štabo pranešimą, kad rusai yra pareiškę, jog naktimis už aerodromo pietų pusės ribų, iš gyventojų namų šviesos ženklais yra signalizuojama apie aerodrome esančių jų lėktuvų skaičių, tipą ir paskirtį. Ir tas signalizavimas kartojasi kas naktį. Liepos 10 d. naktį rusų sekėjai iššifravę siunčiamą šviesos ženklais sekančio turinio pranešimą: „Aerodrome randasi 50 rusų lengvų bombonešių lėktuvų. Taigi, rusų aviacijos štabas reikiąs susirūpinimą- tokia padėtim ir, nenorėdamas kištis į mūsų vidaus reikalus ir tvarką, prašo ištirti, surasti šnipus - kaltininkus ir užkirsti kelią panašioms įvykiams. Rusų žodžiais, jie pageidautų, kad arti aerodromo ribų gyvena gyventojai, kurių esą nedaug, būtų iškelti kitur, ir tas būdas būtų pats patikimiausias saugumui. Tačiau įsitikinimui kad signalizavimas vyksta rusai siūlo mūsų karo aviacijos ir jų (rusų) atstovams vykti naktį į aerodromą ir stebėti signalizavimą.

Ir vėl man teko būti mūsų karo aviacijos atstovu, ir su rusų štabo viršininku plk. ltn. Gluchov vykti į aerodromą, ir laukti signalizavimo ženklų. Aerodrome pravaikščiojome visą naktį nuo 11 val. vakaro iki 4 val. ryto. Jokių šviesos ženklų nebuvo pastebėta. Tada Gluchov

pareiškė, kad čia slepiasi kas tai neaiškaus. Jis įtaria, kad mūsų karo aviacija turbūt turi ryšį su signalizuotojais, ir todėl mūsų nakties žygis buvo įspėtas. Suvokdamas bolševikų apgaulingas intencijas - provokacijas, kurių priedangoj jie mums ruošia vėl naują smūgį, prieš apleidžiant aerodromą aš jį paklausiau, ar yra prasmės tariamą signalizavimą daryti nakties metu, kai lengvai pastebima, jei apie aerodromo stovį galima ištirti dienos metu, nes aerodromas yra iš visų pusių supamas viešais keliais. Be to, kaip sakoma, pastebėti šviesos signalai buvę kišeninės lemputės intensyvumo, kas neišlaiko kritikos, nes tokios šviesos stiprumas gali pasiekti netoliau aerodromo ribų. Dar pridūriau, kad netikiu, jog kas nors panašaus buvo daroma ir manau, kad tai esanti nauja provokacija, panaši į buvusią Palangos aerodrome, su tikslu drumsti padėtį ir nuotaiką. Plk. ltn. Gluchov į mano samprotavimus nieko nepareiškė, tik pasakė kad būtų gerai, jei daugiau mums nebereikėtų nakties metu trankytis po aerodromą. Mūsų karo aviacijos viršininkas gen. Gustaitis, kuris niekad nesikeikė, bent aš nesu girdėjęs, man padarius pranešimą apie nakties žygį aerodrome, pasakė: „tegu juos velniai! Ka tik tie šunsnukiai nesugalvoja, visokių niekšybių!“ Ir įsakė parašyti raportą. Ta provokacija taip ir baigėsi be atgarsio.

Kad rusai visad nešiojosi baimę,, nepasitikėjimą, įtarinėjimą, ir imdavosi visokių provokacijų, rodo kad ir toksai įvykis. Netoli už aerodromo ribų mūsų karo aviacijos ats. vyr. ltn. J.Dženkaitis turėjo butą, kurio priestate laikė karvelius. Rusai, patyrę apie paukštyną, per mūsų

karo aviacijos viršininką pareikalavo, kad Dženkaitis karvelius likviduotų, nes jie gali būti panaudoti ryšiams, tuo labiau, kad tas paukštynas randasi arti aerodromo ir jį galima pavadinti net sekimo punktu. Kad ir labai su gailėsčiu, Dženkaitis karvelius turėjo likviduoti ir iš to buto išsikelti kitur gyventi, nes matė, kad yra rusų sekamas ir įtarinėjamas.

Tos visos rusų išdaigos nieko gero nelėmė. Nežiūrint pažadų, kad galėsime pradėti naudotis aerodromu, angarų durys liko užplombuotos, iki J. Paleckis iš Maskvos „parvežė Stalino saulę“, palaidodamas Lietuvos nepriklausomybę. Kauno aerodromas liko grynai rusų-bolševikų aviacijos daliniams. Mūsų kariuomenė buvo performuota į raudonosios armijos 29 šaulių teritorinį korpusą, visos kovos eskadrilės likviduotos, ir iš jų sudaryta viena žvalgybos eskadrilė, kuri buvo iškelta į prie Ukmergės esantį lauko aerodromą. Tos eskadrilės vadu rusai paskyrė mūsų lakūną žvalgybos kapitoną Kopukovą, kuris paskutiniu laiku buvo pakeitęs savo pavardę į Kovas. Po nekurio laiko paaiškėjo, kad jis priklausęs komunistų partijai ir be abejo buvo rusų agentu.

Baigdamas noriu pasakyti, kad prabėgęs ilgas nuotų tragiškų įvykių laikas ir metų našta daug ką išdildė iš atminties, ir jaučiu, kad nebūsiu aprašęs visų įvykių, kuriuos teko pergyventi rusams okupuojant ir okupavus Kauno aerodromą. Žinodamas rusų žiaurumus ir jų grobuoniškus - imperialistinius tikslus, tikiu, kad lietuvių tauta, nors ir po labai sunkios ir gal ilgą rusų priespaudos, vis tik ištvers nepalūžusi ir

sulauks naujo pasikėlimo į Nepriklausomą gyvenimą.

Šaltinis: Plieno Sparnai 1971m. Nr.2-3 Čikaga

El.variantą parengė: www.plienosparnai.lt komanda 2009m.